

Paragraffurnar 7 og 8 í donsku útlendingalógini

Johan Jacobsen
fulltrúi á
Udlændingestyrelsen

Tá ið ein pinkutjóð sum Føroyar hugsar um at taka ímóti flóttafólki er talan um eina avbjóðing, hóast vit eru eitt vælferðarsamfelag, so er talan um eina avbjóðing. Og tá er týðningarmikið at tilgongdin ikki fer ov skjótt fram og farið verður fram í stigum. Í lötuni eru vit í ferð við kjakið sum er grundleggjandi og av týðningi fyri at tilgongdin skal hava ein fólkaræðisligan dóm.

Tá tosað verður um "útlendingaøkið" í Danmark umfatar hetta natúrligvis útlendingar - flóttar og annars familjúsameindir persónar og persónar við arbeiðs- ella lestrarupphaldsloyvi - men eisini eitthvørt sum hefur við útlendingalógina at gera. Allar tær mongu "ændringer på udlændinggeområdet" eru t.d. broytingar í útlendingalógini. Útlendingaøkið er eitt eldfimt økið á tí politiska leikpallinum og elvir týtt til nógva uppøsing annars - hetta sæst eisini herheima nú bert ein heil vika er liðin síðan nýggjársrøðu løgmans.

Hvat kjakast verður um er altíð gott at vita. At taka ímóti flóttafólki krevur ávísar lögfrøðisligar karmar, sum ein kann ganga út frá og halda seg til, bæði hjá landi og kommunum. Tá ið talan er um Føroyar, so eru hesir karmar partvíst til staðar. Lógarbroytingar ella, sum tað minsta, tillagingar í okkara útlendingaskipan mugu gerast.

Í kjakinum hefur talan verið um trý boð uppá hvussu hetta skal gerast; 1) at "taka ímóti nøkrum flóttum gjøgnum ST", eisini hefur verið ført fram, at mann burdi kunna tikið ímóti flóttafólki 2) "eftir avtalu við danskar myndugleikar". Møguliga skal hetta seinna boðið skiljast so, at flóttafólk við donskum asyl-loyvi skulu hýsast í Føroyum, eins og Bornholm t.d. ger tað. Og so hefur eisini verið ført fram,

3) at útlendingaøkið fyrst skal yvirtakast, áðrenn nakað flóttafók verður móttikið. Hesar triggjar móguleikarnar vil eg ikki nerta stórvegis við her ella raðfesta - tað verður møguliga ein uppgáva fyri føroyskar myndugleikar, men eisini danskar. Men eg vil stutt greiða eitt sindur frá tí sum danska Útlendingastýrið fyrisitingarliga ger á flóttafólkaøkinum, serliga í mun til flóttafólk, sum koma til Danmarkar eftir avtalu við ST og UNHCR. Tað snýr seg hvuðssakliga um tvær para-graffur.

§ 7 - og tey sum koma og banka uppá

Í føroysku útlendingalógini (Anordning nr. 182 af 22/3, 2001) er paragraf 7 eins og hon er tað í donsku útlendingalógini, og umtalar hon móguleika um upphaldsloyvi um flóttin verður settur at verða umfataður av ST-flóttafólka-sáttmálanum frá 1951. Í Danmark verða umsóknir frá teimum flóttum, sum so at siga banka uppá í Sandholm og persónliga søkja um asyl, stílaðar til málsviðgerð eftir § 7. Hendan málsviðgerðin, sum her byrjar, er umfatandi. Asyldeildin hefur eina deild sum, við síðuna av málsviðgerð, burturav tekur sær av at innheinta vitan um aktuella støðuna úti í teimum londunum haðani flóttar koma, t.d. verður hetta gjørt við vitjanum úti í heimi og gjøgnum altjóða samstarv, databasur o.líkn.. Hendan vitanin verður brúkt til málsviðgerð, serliga eftir § 7 og herímillum eftirkanning av asylmotivi.

Um avslag verður givið í slíkari málsviðgerð verður málið vanliga automatiskt sett at verða kært og sostatt beint víðari til Flygtningenævnet til nýggja viðgerð. Undir hesi viðgerðini fær umsøkjarið advokatumboðan. Avgerðin hjá Flygtningenævnet er endalig og kann ikki kærast.

Av teimum sum persónliga møta og søkja um asyl eru aðrar lógarheimildir enn § 7, sum mann kann geva upphaldsloyvi eftir og sum í praksis altíð er meiri og minni knýtt at málsviðgerðini eftir § 7. Tá er talan um yngri umsøkjara uttan fylgjara, umsøkjara við endaligum avslagi, men sum ikki kunnu sendast til heimlandið aftur, og so umsøkjara sum av serligum heilsuávim fúa upphaldsloyvi, tað sokallaða humanitera upphaldsloyvið (danska lögmlaráðið

umsitur hesi upphaldsloyvini, eftir § 9 b.) Fyrisitingarliga er tað ein ávísur munur á brúktari orku um flóttin fær upphaldsloyvi eftir § 7 ella § 8.

Paragraf 8 - eftir avtalu við ST

Hvørt ár fara eini 3-5 donsk embætisfólk út í heim og bjóða ST-flóttum endurhýsing í Danmark. Hesar ferðir kallast "kvotuferðir". Talan er um uml. 500 fólk hvørt ár og koma tey úr flóttafólkaegum, ið ST hefur ábyrgdina av, tí vartslandið ikki megna byrðuna. UNHCR kannar og góðkennir persónar sum verandi flóttar og partur av teirra skipan.

Embætisfólkini á kvotuferð eru úr Útlendingastýrinum og, av og á, eisini umboð fyri donsku kommunurnar og Dansk Flygtningehjælp (annars kunnu viðkomandi eygleiðarar eisini luttaka). Flóttafólkini, familjur ella einstakir persónar, verða innstillað av ST til móguliga endurhýsing í Danmark. Hendan innstillingin verður gjord av ST/UNHCR eftir avtalu við danska Løgmlaráðharran, sum undan kvotuferðini hefur framført ynski um at móttaka flóttafólk. Í hesum sambandi hefur eitt land móguleika at framseta ein profil fyri flóttafólkið. UNHCR finnur fram tey flóttafólkini, sum hóska til profilin og kunnu fáa tilboðið um endurhýsing í Danmark. Eitt viðtali verður gjørt við hvønn persónin og seinni verður avgerð tikið av Útlendingastýrinum, hvør verður góðkendur til endurhýsing. Metingin um

góðkenning verður gjord við stóði í § 8, stk. 4 í donsku útlendingalógini.

Hesi fáa soleiðis tilboðið um endurhýsing í Danmark, alt hetta verður gjørt í samráð við UNHCR. Tað eru jú ikki øll sum taka av. Men eru tey áhugaði og taka av tilboðnum um endurhýsing er vanligt, at tey stutt undan ferðini til Danmarkar verða kunna og undirvíst um tað danska samfelagið av donskum embætisfólkum. Síðan verður ferðin til Danmarkar lögð til rættis.

Í føroyska kjakinum um flóttafólk hefur verið ført fram, at um mann skal taka ímóti flóttafólki, so hefur mann lítla og onga ávirkan á hvørji flóttafólk mann tekur ímóti. Og tankin er soleiðis, at mann frá byrjan av bindur seg til at taka ímóti persónum sum eru sera illa fyri og krevja kostnaðarmikla viðgerð ella viðgerð, sum almennu Føroyar ikki megna at bjóða. Men so er ikki heilt - innanfyri nakrar karmar hefur mann sum sagt ávirkan á valið av flóttafólki.

Hvuðsdenturin er sjálv-sagt á tørvinum eftir verju og trygggleika, og kann hesin tørvin metast at vera størri og minni hjá ymsku ST-flóttunum. Millum annað hefur UNHCR úttalað, at danski lógarteksturin viðvíkjandi útveljingini, har integratiónsevni hjá flóttanum hava havt ein leiklut, kann viðføra at integratiónsevni fúa ein ov stóran leiklut. Paragraffin er so, í seinni helvt av 2014, í staðin broytt til, at mann kann "vænta at lívskorini hjá viðkomandi varugt verða betraði" við

endurhýsing í Danmark og metingin um útveljing skal í staðin taka stóði í hvønn mun "at tørvin hjá flóttanum og tað sum hann væntar sær, kann samanberast við tey kor, ið danska samfelagið hefur at bjóða". Hetta er sostatt viðkomandi fyri núverandi kjakið um flóttar í Føroyum. Og vildi tað verið natúrligt, at mann byrjaði við flóttum, sum vóru rímliga væl fyri og sum mann kann rokna við kunnu koma út á arbeiðsmarknaðin.

Herafturat hefur Danmark ávirkan á hvagar kvotuferðin gongur. Í 2013 undraðust politikarar á hvílandið seinastu 8 árinum ikki hefur tikið ímóti muslimskum flóttafólki. Í 2014 gekk tó leiðin til eina ST-flóttafólkaeglu í Libanon, harumframt til Suður Amerika, Ecuador, og Afrika, Demokratiska Lýðveldið Kongo. Valið av heimsparti og landi har Danmark velur at fara til, verður sostatt ikki stýrt av UNHCR, men av donskum myndugleikum í samráð við UNHCR.

Í føroysku útlendingalógini (Anordning nr. 182 af 22/3, 2001) er viðmerkt, at § 8 ikki er galdandi.

Eitt upphald byrjar

So byrjar upphaldið í Danmark. Eitt upphald, ið at byrja við er tíðaravmarkað og treytað av, at tað framvegis er neyðugt við friðskjól, tvs. at grundirnar fyri asyl framhaldandi eru til staðar og ikki grundleggjandi broytingar hava elvt til frið og trygggleika í heimlandinum hjá flóttanum. Hetta verður t.d. kannað av Útlendinga-

stýrinum, tá ið søkt verður um langt upphaldsloyvið ella permanent upphaldsloyvi.

Flóttarhavarætt til neyðug ferðaskjøl og kunnu eisini søkja um familjúsameining. Danska Útlendingastýrið málsviðgerð sum kunnugt umsóknir um familjúsameining til Føroyar og eisini umsóknir um fremmandapass og konventiónspass um tørvin skudi verið til tess.

Frá byrjan av hefur Dansk Flygtningehjælp ein leiklut bæði í mun til kvotuferðirnar og til móttøkuna av flóttum í Danmark. Somuleiðis hefur Dansk Røde Kors ein leiklut á asyl-økinum í Danmark. Kommunurnar og Løgreglan eru myndugleikar sum hava týðandi leiklutir.

Tað er stórir munur á, hvussu flóttafólkini verða hýst og móttikin - um tey koma og søkja herheima, ella t.d. í Danmark gjøgnum ein umboðandi stovn, ella um tey koma sum ST-flóttar. Málsviðgerð eftir § 8 (ST-flóttar) kann eisini verða umfatandi, hóast ST hefur gjørt ein part av arbeiðinum. Men parturin við kærnu er ikki til staðar, eins og hann er tað í samband við § 7 (gjøgnum donsku skipanina) - ei heldur er talan um framhaldandi málsviðgerð eftir øðrum móguleikum til upphald. So fyrisitingarliga er byrðan minnið, tá ið talan er um ST-flóttar. Tá hugt verður eftir móguleikunum, stendur eftir, at eitt gott samstarv við danskar myndugleikar er av stórum týðningi.

